

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 80kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasáboz petit sor
10 kr., többzörri hirtetésnél olcsóbb. Nyitlter
sora 25 kr. Bélyegdíj minden
hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A koránérettek.

ársadalmunkban erősen kezd lábra kapni az idő előtti nagykorúsítás. Szívesen konstatáljuk, hogy az érettség nem függ kizárólag az egyén évei számától, mert csakugyan látunk hölgyeket és férfiakat egyaránt, kik ugyanazon korban végtelenül különböző érettségi fokokat mutatnak.

De az is tény ám, hogy a természetben ugrás nincsen és egy bizonyos kor követeltek ahhoz, hogy valaki emilyen vagy amolyan módon viselkedni jogosultnak érezhesse magát a társadalomban.

Az egyén korára mindig tekintettel volt a köztudat s gyermeknek szívesen elnézi azt, amit az ifjunak már el nem enged; viszont követel a gyermektől sok olyasmit, ami az öregebbekre nézve mint előjog érvénykedik.

A hölgyek tisztelete az egyik legszebb hajtsa a keresztény civilizáció áldásos koronája nagy fájának; teljesíti is azt szívesen és önéreztelen minden férfiu, aki a műveltségnek legalább külső, formai kellekeivel csak konvencióból is megismerkedett. A hölgyek iránt való tisztelet általános foka, hévmérfője egyuttal az illető város vagy vidék családseretetének, gyöngéd érzésének, sőt férfias fölány méltóságos, mert nyugalmas és önuralmas, tudatának.

Tehát ezen tiszteletet gondosan ápolni, élesíteni és tanusítani: a lovagias férfiu állandó kötelmi körébe tartozik.

De nálunk holgyet akarnak játszani már a bábos kislányok is: elfogadják a handipusztit; mulattatnak vendégeket; a nagyokkal egyutt eljárnak uzsonnára, mely majd a reggeliig tart; udvarlókall karöltve mennek sétálni; meglátogatják a koncerteket s bálakat és hajnalig ott mulatnak a nagyokkal.

Normális iskolába járó leány, az gyerek, akármennyire szeretné és tudná a szalondámát játszani.

És ezek a gyerekek mit tesznek? Viszik a cek ert kezük száran vagy hónuk alatt a normális iskolába; találkoznak a családjukban megforduló ismerős, önálló, rangos, előkelő, éltes urakkal s mikor melléjük érnek, hát mind egyszerre elhallgatnak a csipegéssel, fölnéznek rájuk s nem ugyan bidgyetett ajkukkal, hanem szemekkel, egész érthetőleg azt mondják: ni hát nem köszön ez az ur? Pedig jár a papához, vagy a nénémhez . . .

Már tisztelt normális iskolába járó kisaszonyok, engedjenek meg, ez így nincs rendén. Ha talán a mamájuk meg a tanító bácsijuk nem hiszi, vagy nem tudja ezt, csak vegyék bátran tudomásul, lessék meg magukat, hogy igaz e?

Ha ez igaz és amellet osztják alábbi nézeteinket, legyenek szívesek megmondani leánykánkknak, hogy bizony semmi baja se lesz képzelt hölgyi önértéküknek, ha addig, míg normalisták, az ismerős tisztességes embereket az utcán szívélyesen üdvözlök.

Statistikai tény s a multkoriban általunk közölt megyei népszámlálás rovataiból is kitünik, hogy nálunk kivált az értelmiségi foglalkozásu egyének nagy része csak 30 ik életéve körül kerül olyan állásba, mely őt családalapításra képesíti. Ez és sok más körülmény azt vonja maga után, hogy a leányok ma egyáltalán tovább hajadonkodnak, mint azelőtt, a jobb világban Epen ezen komoly okból is helytelenitendő minden oly szoktatás, mely a gyermeknyi serdülő leányt idő előtt komollyá, rátartóssá, követelővé neveli.

Ha viszonyainál fogva némileg jogosult is erre az illető, mégis helyesebb neki megvárni legalább a 14-ik, ha fejletlenebb, a 15-ik életévet s akkor kezdeni föllépni.

A sok blazirt női kedély, a társadalmi élvezetek iránt korán beálló csömör, a fiatalok

nehezlése, egyrészt onnan származik, hogy hölgyeink korán kezdenek élni s mihelyt képzeletbeli légvárait az idő ködbe röpíti, nem találják magukban magukat.

Minden kornak meg vannak a maga jogai és terhei, megillető játékaik és mulatságai. A normalista kisaszonyt okos szülő nem fogja vinni se bál, se krenchen, se daleste, se majális címén, felnöttek éjhosszat tartó mulatságaiba; se azt nem fogja helyeselni, hogy az utcán a papamama ismerőseitől és jóbarátaitól előleges üdvözlést várjon.

Az olyan szülő, aki ennyire gyenge és korlátolt csak magára vessen, ha gyermekét dédelgetésével boldogtalanná teszi.

A „Gazd. Egylet” közleményei.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot 1883. évi május hó 8-tól 13 ig. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium állandó gazdasági tudósítótól beérkezett jelentések általában kedvezőnek mondhatók. Az ősziak nagyobb részét jól állanak, sőt Arad, Bihar, Baranya, Bács Bodrogh, Békés, Brassó, Torontál, Fogaras és Nagy-Küküllő megyékben részben igen szépeknek mondatnak, ellenben Bars, Gömör, Liptó, Marmaros, Győr, Komárom, Sopron, Tolna, Vas, Heves, Pest, Alsó Fehér, Szilágy és Szolnok-Doboka megyék több vidékén az őszi vetések részben a fagyok, részben a sok esőzés folytán főképp a lapályos fekvésekben megritkultak. Az esőzések egyébiránt azon tövábbi hátrányt okozták némely vidéken, hogy a túlkövér buzát megdőléstől féltik. A tavaszi vetések általánosságban kielégítő módon fejlődnek. A heretélék a téli időjárás folytán kivált a felső megyékben szenvedtek. A tavaszi munkálatokat az erdélyi megyék némely vidékén az időjárás még mindig hátráltatja. A gyümölcsfák csaknem kivétel nélkül mindenütt igen bő termésre nyujtanak kilátást. Takarmányhiányról még mindig panaszkodnak némely erdélyi és Zólyom megyéből. Különféle rovarkárokról Mosony, Békés, Krassó-Szörény, Temes és Torontál megyék egyes vidékeiről érkeztek tudósítások, az okozott károk azonban mind eddig nem nagy jelentőségűek.

A fillokszera terjedésének megállapítása végett az ország szölei megvizsgálandók lévén, a földmivelési miniszter valamennyi szölmivéléssel bíró megye és város törvényhatóságához rendeletet küldött, melyben 1-ör utasítandóknak rendelte a községek előljáróságait, hogy június hó elejétől július hó végeig a község határában levő összes szöloket egy közs. tanácsstag, a hegymester s egy értelmesebb szölotulajdonos kíséretében járják be s erről, valamint arról, találtak-e beteges, gyanus tökéket, sárguló vagy satnya levelzetet, az illető szölabírnak aug. 10 ig jelentést tegyenek. 2 or. Ha a bejárás alkalmával a fillokszera felismerésében jártas szakember oda nyilatkoznék, hogy a szöloket a fillokszera meglepte, erről a földmivelési miniszterium haladéktalanul távirati uton értesitendő. 3 or. A szölabíró köteles a bejárás megtörténte felett örködni s a beérkező jelentéseket összefoglalva aug. 25 ig az alispánhoz betérjeszteni. 4-or. A törvényhatóságok a szölabírák e tárgyban jelentéseit a közgazdasági bizottságokkal közölni s legkésőbb szept. 20 ig a miniszteriumhoz bemutatni tartoznak.

Gazdasági egyesületeinkhez. A gazdasági egyesületek III. szövetkezeti nagygyűlése e hó 25 én d. e. 10 órakor fog az országos gazdasági egyesület köztelki helyiségében megtartatni. E gyűlésen lesz a szövetkezős módja véglegesen megállapítva. A II. nagygyűlés által kiküldött bizottság megállapodásait és a III. nagygyűlésre szóló meghívót minden hazai gazdasági egyesületnek megküldte, felkérjük tehát azon tisztelt egyesületeket, kik bármik oknál fogva ezen iratokat nem kapták meg, szíveskedjenek az iránt az országos gazdasági egyesület titkarságához fordulni. Megjegyezzük végre, hogy a folyó hó 25 re egybehívott gyűlésen minden gazdasági egyesület avagy kör részt vehet és szavazati joggal is bír, akár működik az egész megye területén, akár nem, akár karolja fel a mezőgazdaság összes ágait, akár csak a méhészetet, kertészetet, lótenyésztést, se lyemtenyésztést stb., akár tagja, akár nem tagja az országos gazd. egyesületnek avagy szövetkezetnek. A titkár.

A zomborvidéki r. k. tanítóegylet közgyűlése május 17-én.

Goldscharek József, sztanisicsi esperes-plébános, mint elnök, szép kerekded beszéddel nyitotta meg a népes ülést, hangszolyozván a tömörülés hasznát általában s a gyakoribb eszmecsere szükségét a tanítókra nézve különösen. A gyűlést megnyitja.

1. A régi esperesi kerület Kernyán levő könyvtára az egylet tulajdonába menvén át, annak Zomborba szállítása elrendeltetik.

Egyuttal könyvtárnokul Eichhorn Ferenc zombori káplán és Schlachter Pál kernyai tanító választatik meg.

Fejér Gyula zombori apát-plébánosnak azon ajánlata, hogy a könyvtár beszállítását magára vállalja, köszönettel elfogadtatik.

Elnök indítványára egyhangulag kimondatik, hogy a könyvtár rendbehozandó s aztán leltározandó.

2. Felolvastattak és megbeszéltek a következő tételek:

1. Két tanítóval bíró isk. egy órára szánt gyak. előadás a földrajzból az olvasókönyv nyomán — dolgoztassék ki. Felolvassa Szauter Ferenc, szöntani tanító.

2. A gyümölcsfa tenyésztés és hogyan mozdítható legelőszerebben elő. Egyrészt felolvassa Kuzmics Lajos, zombori tanító. (Közölni fogjuk. Szerk.)

3. A nem magyar ajku iskolában, jelesen a 3. oszt. a magyar nyelv tanításáról készitessék egy órára szánt gyakorlati előadás. Felolv. Paletás Zenó, sztanisicsi tanító.

4. Az 1868. 38. t. cikkre vonatkozólag, miután általános a tapasztalat, hogy a gyermekek az iskolai évközetben és végén jó ideig hanyagul látogatják az iskolát, mik ennek oka, elháríthatók-e azok és miképpen? ha pedig nem, miért nem? Egyáltalában jelen viszonyaink közt a törvény ezen rendelkezéseinek teljeseneleget tehetünk-e vagy sem? Felolv. Rekvényi János csantayéri tanító.

Érdekes és jó volt a maga nemében mind a négy dolgozat; de nézetünk szerint az ily gyűléseken csak methodikai és didaktikai kérdések volnának szellőztetendők.

Például a második tétel, már tárgya demonstratív természeténél fogva sem volt alkalmas, szakképzés céljából egybegyűlt tanterfiak előtt felolvasatni.

Dicséret illeti az e téren buzgó és értelmes szerzőt; de a gyümölcsfa-kezelés: praktikus ismeret s így recitatív uton nem terjeszthető. Érezte ezt az elnök is, midőn — igen tapintatosan — csak egy részt tárgyalta le belőle.

A 4. számú tételt, előadója igen érdekesen adta elő; de hát ez annyira elcsépeelt tárgy már, hogy róla újat mondani és pozitív eredményre jutni nem lehet.

A kényszeriskolázást a praktikus illuzoriussá teszi. Itt csak a nép buzdítása, fölvilágosítása segíthet.

Nem hiszük, hogy széles emegyében van egy ifju, aki kényszer után, szülei akarata ellenére, megtanult olvasni. Mig a nép nem érzi belső szükségét a legelemibb ismeretek tudásának, addig elégedjünk meg buzgó tanításával azoknak, akik erre jelentkeznek.

Különb is az iskolátogatás sürgetése az iskolaszékek és elüljárók gondja, nem a tanítóké. Van ezeknek ugy is elég!

A 3. számú felolvasás jól volt módszertanilag kidolgozva, de előadója, mint érteni lehetett, azon régi hibában leledzik, hogy a magyar nyelv tanítása az 1—2 osztályban szótanulásra szoritkozzék s így mintegy anyagot gyűjtjön a felsőbb osztályok számára. Ez hibás és korahagyott nézet, két okból. Először azért, mert mint Pestalozzi mondja: „Die Sprache will gesprochen werden.“ Ezen elv szerint ma már nemcsak az élő, hanem a holt nyelveket is mondatlan alapján tanítjuk. Ez a természetes ut; mert élő nyelv tanításának más célja nem lehet, mint az illető nyelv beszédése; a beszédet pedig mondatok teszik. Így van csak praktikus haszna; így ébreszthet kedvet.

Másodszor: azért kell így eljárni, mert különben az a fiu, aki nem tanul végig minden osztályt, nem visz el magával semmi nyelvkinestet. A szó, ha mondatná nem rakatik össze, olyan, mint ipari szempontból a feldolgozatlan nyers anyag. Különb is ritkán vezethet egy tanító végig egy osztályt minden osztályon s így a pusztá szóbetanítás sikere, a későbbi feldolgozásra sem igen lesz értékesíthető.

Az első számú felolvasást, mely tárgyalta a föld helyzetét a világürben, annak alakját, forgását stb. fel fogásunk szerint nem elemiskolába való. Előadó maga is érezte ezt, mert a kérdező kitalálható alakot minduntalan dogmatikus nyilatkozatokkal szakította félbe. Előadása világos, szabatos volt, de csak felnöttekre nézve lehetne sikerrel alkalmazni.

3. Megbízott a választás, hogy a Széchényi Jenő kanonok-plébános ur 20 frankos aranyára pályakérdést tüsszön ki.

4. Az augusztusban összehívandó második országos tanítógyűlésre képviselőül Pálch János és Koncsék László kéretik föl.

5. Elnökké Pletikoszich Sándor visszavonhatlan lemondása után Pálch János hiv. iskolalátogató választatik meg. A tisztikar többi tagja megmaradt.

Goldscharek volt elnök, tiszteletbeli elnökké választatott.

6. A kör pénztárában 593 frt 73 kr. pénz van. Gyűlés után a „Rebus bene gestis“ öröme Hanzmann szép Dévay-kertjében Fejér apát ur maecenásságából dús teritékü izletes ebéd volt, melyre az összes jelenvoltakat meghívta.

Felköszöntőket mondtak: Goldscharek Pálchra, az új elnökké; Pálch biboros érsekünkre, majd Goldscharek volt elnökké, aztán Pletikoszich esperes-kanonokra, végül a tanítókra; Fejér Gyula, Balogh és dr. Molnár vendégekre; Balogh Fejérre; dr. Molnár a lelkesek és tanítók jó egyetértésére; Kuzmics az új elnökké.

Hirek.

A zombori állami főgymnasium épületén a nagy szünidők alatt teljesítendő tisztogatási és javítási munkálatokra vállalkozni szándékozó fölívhatnak, hogy a helyszínén naponként d. u. 4 órától fölvehető szemle alapján készített írásbeli ajánlataikat f. hó 27-ig be-terjesszék az igazgatósághoz, hol is részletes utasítások kaphatók.

Hymen. Pavlovits Jenő, megyei árvászeki ülnök és magyar szerb költő, hétfőn vezetett oltárhoz Szabadkán menyasszonyát.

A szabadkai ügyvédi kamara részéről ezennel köz-
hírré tétetik, hogy dr. Flatt Viktor ügyvéd, ujvidéki lakos, a kamara lajstromába felvétetett.

Dr. Ratai József megyei főorvos ur átutaztatban Sztanisieson orvosilag megvizsgálta városunk elme-
betegét az ugynevezett „vucit”, kiről annak idején — öröngése kitörésekor — előjárásunk „eső után köpönyegként” gondoskodott; (?) s most ezuttal reméljük, hogy házi, utcai s templomi kellemetlen alkal-
matlankodás nem fog előfordulni ha ismét kitör a be-
tegség szegény emberen.

Zombor szab. kir. város tanácsa részéről ezennel köz-
hírré tétetik, hogy az 1884-ik évre érvényes bi-
randó országgyűlési képviselő választók névjegyzéké-
nek kiigazítása alább jelzett helyen és napokon fog
eszközöltetni. a) A belvárosban lakó választókra nézve
a városháza nagytermében f. évi május hó 22-től 24-ig
bezárólag. b) A felsővárosban és a hozzá tartozó tanyá-
kon lakó választókra nézve a bezdáni uton levő Csib-
rák-féle koreszmában f. évi május hó 22-től 24-ig bezáró-
lag. c) A szelence külvárosban és a hozzá tartozó
tanyákon lakó választókra nézve a „fehér galamb”-féle
koreszmában f. évi május hó 22-től 24-ig bezárólag. d)
A bánát elővárosban és a hozzá tartozó tanyákon lakó
választókra nézve a Gromilovits-féle koreszmában f. évi
május hó 22-től 24-ig bezárólag. e) A cservenka kül-
városban és a hozzá tartozó tanyákon lakó választókra
nézve Darázs Márk-féle koreszmában f. évi május hó
22-től 24-ig bezárólag. A bizottság a fent jelzett na-
pokon és helyeken d. e. 9—12 óráig és d. u. 3—5 óráig
fognak működni.

A Bieber család azon gyászos csapás ért., hogy
boldogult apjuknak édes anyja Szegeden elhunyt.

Balogh Joska 21-én d. u. 4 órakor a főgymn.
ifjúság előtt, este pedig Csilikovits vendéglőjében pro-
dukálta magát, kiváló jó sikerrel.

Csütörtökön délután a Magyar Olvasókör a föl-
veendő kölcsön tárgyában közgyűlést tart.

Junius 1-től a zentai postahivatal kincstárivá lesz.
Az utolsó csapat csángót május hó 15-én
Ó-Kanisán, Zentán, szóval egész Tiszaparthosszat a
multioz hasonló ünnepélyekkel és sok elemőzsiával
fogadták.

Csőd nyitott Nikolics Márk ujvidéki lakos ellen,
bej. jul. 7. Csődbiztos: Alexich György trvszéki bíró,
tömeggondnok: Szalay Lajos ügyvéd.

A parabutyi olvasó-egylet alapszabályai, a belügy.
miniszterium által a bemutatási záradékkal ellátottak.

Sztanisieson nyole napig zárva voltak az iskolák,
előforduló gyermek betegségek miatt.

Zentán Róza Illés városi adótsit elhunyt.

Beküldetett. Rudolfsnád községében a kir. tele-
kölönyvi helyszínelő bizottmány ifj. tagjai egy tréfás
tombolával egybekötött tavaszi táncmulatságot rendez-
tek a csángók javára, a melyre Titel nagyérdemű kö-
zönsége, dacára a rossz és zivataros időnek, a nemes
cél tartva a szem előtt nemzetiségi különbség nélkül
elég szép számmal jelent meg — elannyira, miszerint
a csángók javára — dacára annak hogy a mulatságon
csak 21-en vettek részt — mégis 7 frt jutott; de hogy
ennyi tiszta jövedelem is lett, egyedül a titeli höl-
gyeknek érdeme, kik szokott ügyességgel adták el a
sorsjegyeket, nemkülönben Kogler ur a „Salvátor”-
derek kapitányáé, ki 3 frtot adományozott a célra. — A
miért is nem mulaszhatjuk el ezen nemes tettükért
köszönetünket e helyütt is kifejezni s felkiáltani —
éljen a nemzetiségi egyetértés Titelen, a mely város
közönségétől sok más város különemű nemzetiségi
társadalma tanulhatna meg a nemzetiségi egyetértést.

Ujvidéki hírek. F. hó 17-én egy futtaki ember
Ujvidékre hozta fiát, hogy itt tartozkodó Dick nevű
fogorvosnál fiának fogát huzassa ki. Az „Erzsébet”-
szálloda előtt megállván, fiával a fogorvoshoz felment.
Ezalatt azonban egy lókött szőpen a kocsira felült, a
lovak közé vágott és „illaberek nádakerek” ajánlotta
magát. Midőn a futtaki gazda a fogorvosnál elvégezte
teendőit, akkor fia egy rossz foggal, az apa meg új
szép kocsival s két erős szép lóval szegényebb volt.
Ez mind a város közepén, reggel 1/2 9 órakor, így
tehat oly időben történt, mikor legtöbb nép jár-
kel a piacon. Köröztek minden felé, lovas hajduink a szél-
rózsa minden irányában nyakukba vették utjukat, de
eddig semmi nyomára nem akadtak s alig fogja a
szegény gazda jószágát többé látni. — Schwartz Károly
helybeli fiatal fakereskedő, 20 éves fiatal ember tegnapi
ritka halállal mult ki. Fogát huzatván a minap, az
akkori nagy szélben sétálni ment. Megfázott a foghely,
feldagadt és gyuladásnak indult. Raktak reá pócát s
alkalmasint egyik pócá mérges volt s így a halál
vérmegmérgezésben következett be. Némelyek még azt
állítják, hogy a fogorvos összeszakajtott volna Schwartz
alkapóját, mi volt az oka, még nem biztos, de feltűnő,
hogy egy ily erőteljes fiatal ember oly hirtelenül —
orvosi segély mellett — meghalhat. — Színházunk még
mindig kong az ürességtől. F. hó 15-én nem is játszó-
tak, hanem széjjel küldték a publikumot, mert csak
egy pár szál ember volt jelen. Az „Ujvidék” is legutóbbi
számában megróttá az itteni magyarokat. De meg is
érdemlik, mert szegény és gyalázat ily közönyösség a
művészet iránt. — A helybeli evangélikus népiszkolák-
ban f. hó 17-én tartott meg az ünnepélyes zárvizsga.
A vizsga sikerültnek mondható, különösen a tót ajkú
iskolában a tanoncok igen értelmesen feleltek. — Ma
országos vásárunk van. Igen sok marhát meg lovat
hoztak be a környékből. Erről jövőben többet.

Sztanisies utcain, sétahelyein, hol fű nő, megkez-
dődték a libalegelést s a liba fűrdőidény évadjá.
Ezen libászat utcai nevelése az előjáráság szemes in-
tézkedése folytán elmaradhatna, egészségi és esztheti-
kai szempontból. Községeinkben általános, de rossz
szokás!

A budapesti esküdtsek f. hó 18-án tárgyalta
Olay Lajos képviselőnek Erdélyi Gyula a „Bajai Köz-
löny” szerkesztője elleni sajtópörét, a nevezett lap
mult évi dec. 31-án „Aprópénz” címen megjelent cikke
miatt. Az esküdtsek az inkriminált cikkben becsület-
sértést látott. A törvényszék erre rövid tanácskozás
után kimondotta az ítéletet, mely szerint a becsület-
sértésben bíróság is vétkesnek mondák ki s ezért 1
hónapi fogházra, 150 frt bírságra s összesen 249 frt
39 kr. per- és eljárás költség megfizetésére ítéltetik.
A védő semmisségi panaszt jelentett be.

Beküldetett. Az apatini útnak a városon keresz-
tül a gőzhajóállomáig való része botránysos rossz kar-
ban van. Azt hisszük, hogy egy ily nagy költség, mely
iránt a megye ezen út kiépítésével kiváló kedvezést
tanusított, komoly gondjai lesz sorozhatná azon kis
darab útnak jó karban tartását. (Ajánljuk e panaszt
az érdemes eljárásság készsége figyelmébe. Szerk.)

A szerb kongresszusi bizottság határozata követ-
keztében 18-án Zsifkovics püspök vezetésével alatt kül-
döttség indult Budapestre, hogy Tisza Kálmán minisz-
terelnök, Trefort közoktatásügyi miniszterrel és azután
Zágrábban a horvát bannál a szerb egyházi kongressz-
szus összehívását kérelmezze.

Dr. Bruck Samu bajai ügyvéd, nejevel a napok-
ban Budapestre utazván, alig pár hónapos gyermekük-
ket a rokonok és a dajka őrizetére bízták. A dajka f.
hó 15-én magához ágyába véve a kicsikét, azt ál-
mában agyonnyomta.

Az eszéki vasuti szerencsétlenség ügyében Czigi-
lányi Béla kiküldött vizsgáló bíró a következő hatá-
rozatot hozta: Az alföld-fiumei vasut drávai hidjának
1882. évi szeptember 23-án bekövetkezett összeomlása
valamint a 290. és 291. §§. és a magyar bttk. 39. fe-
jezete által tiltott jogsértések miatt Koch József hid-
felügyelő, Stelzl Frigyes osztálymérnök, Schiller Ká-
roly mérnök, Jobbágyi Ottó főmérnök, Réczey Gyula
igazgatói helyettes és Margreiter S. állomásfőnök ellen
a kir. ügyészségnek részint írásban, részint szóval tett
indítványa alapján ezennel a büntügyi vizsgálat elren-
deltetik.

Névmagyarosítási statisztika. Az 1882-iki egész
évben 1065 névváltozást engedélyezett a belügyminisz-
terium. Ezek közt eredeti névre volt 784 német, 197
szláv és 84 egyéb nevű kérvényező. Ezek családtag-
jaikkal együtt 2103 személyt tesznek ki s így átlag 2
személy esik egy névmagyarosítási kérvényre. Magyar-
országon született, de külföldön tartózkodó volt 15, kül-
földi születésű, de itt meghonosodott volt 39 kérvény-
ező. Vallás szerint legtöbb zsidó volt, t. i. 560, utána
róm. kath. 410, ágostai hitvallású evangélista 56, hel-
vét hitvallású evangélista 19, görög katolika 18, és
görög keleti 2. Volt a kérvényezők közt: állami, me-
gyei és városi tisztviselő 196, társasági és magán 84,
pap, tanár, tanító 93, tanuló 75, katona 33, orvos 29,
ügyvéd 13, mérnök 6, művész 7, hírlapíró 5, gyógy-
szerész 12, önálló kereskedő 89, kereskedő segéd 69,
önálló iparos 89, iparos segéd 46, birtokos 32, napszá-
mos 3, a hatóságok által ki nem nyomozott foglalko-
zása volt 184.

Hrabovszky József takarékpénztári pénztárnok és
családját súlyos vesztés érte, leánya Matild f. hó
20-án élte 11-ik évében elhunyt. Béke poraira.

Figyelmeztetés mezőgazdinkhoz. A kiknek vizs-
gált gépkezelőre volna szüksége, ilyenek elnyerhetése
végett az „állami középiskola igazgatóságához”
(Bpest VIII. bodzafa utca 28. sz.) sziveskedjenek for-
dulni.

A zombori „Szinház Részvénytársaság” költség-
vetése 1883/4-ik évre. Kiadások: Házadó és városi
pótadó 214 frt 19 kr. Tűzkárbiztosításdíj az „Elefánt”-
vendéglőért 27 frt 50 kr. Tűzkárbiztosításdíj a szin-
házért 452 frt 50 kr. Pénztárnok és könyvelő fizetése
200 frt. Színházmester fizetése 280 frt. A 16,000 frt
prioritás utáni 6 % kamatok 960 frt. Ezekutáni 10 %
kamat adó 96 frt. A 9295 frt 73 kr. váltó adóság
utáni 7 1/2 % kamatok 697 frt. Hunyady és Spitzna-
gelnek még járuló 2000 frtra 7 1/2 % kamatok 150 frt.
Kezelési költségek és nyomtatványokért 100 frt. A
vendéglői épület és a színház javítására 200 frt. Összes
kiadások 3377 frt 19 kr. Bevételek: 80 előadásért a 10
frt 800 frt. Hanczmanntól évi házbér 1600 frt. Bálók
utáni jövedelem 200 frt. Összes bevétel: 2600 frt. Hiány
777 frt 19 kr. NB. A 16,000 frt elsőbbségi kötvények-
ből f. évi december 1-én 2000 frtot kell kisorsolni;
ezek beváltására a város csak 1000 frtot ad, kell még
pótolni 1000 frttal. Összes hiány 1777 frt 19 kr.

A bacsabréztóváci takarékpénztár részvénytársá-
ság f. hó 31-én tartja II-ik rendkívüli közgyűlését,
melyen két felügyelőbizottsági tag választása és a
könyvelő fizetésének felemelése fog tárgyalatni.

Arverések. Strauch Antal 2400 frtra becsült ingatl.
május 30-án Kulán. — Dudvarszki Gábor 15276 frtra
becs. ingatl. június 12-én Zentán. — Soltész Pápai Ter-
éz 1054 frtra becs. ingatl. május 31-én, Tamási József
2187 frtra becs. ingatl. jun. 21-én, Villov Teréz 3550
frtra becs. ingatl. jun. 12-én, és Csajkás Pálné 1200
frtra becs. ingatl. jun. hó 6-án Szabadkán.

Junius 1-től reggel fél tizkor vonat fog közle-
kedni Zombortól Szabadkáig, mely által a zimonyi
vonat alsó vonalával is direkt összeköttetésbe jut városunk.

Lélekemelő, megható ünnepély folyt le hétfőn reg-
gel 9 órakor a r. k. templomban: Auer Ferenc, a Fe-
renc-csatorna üzleti igazgatója, egy minden tekintetben
közbecsülésnek örvendő öreg ur, esküdtött félszázados
együttlét után újra örök hűséget paratlan kedvességű
nejeinek szül. Türr Borbála urnőnek. A templom zsufó-
lásig megtelt díszes közönséggel és midőn a két tisztas
agg szilárd léptekkel s mosolygó arccal megjelent,
minden szemben édes meghatottság könnyű csillog-
tak. A családtagok közül jelen voltak: Ferenc, csavó-
lyi jegyző; Gschöser Lajosné, férjével, csatornai pénz-
tárossal; József, csatornai pénztári ellenőr; Fehér Jó-
zsef, ügyvéd — mindannyian családikkal: összesen:
24 fű és unoka együtt. Déli egy órakor a lakodalmas
ház pazar vendégszeretetre valló termeiben 50 terít-
tű lakoma volt, melyben résztvettek:

Sándor Béla, Schmausz Endre, Czirfusz Ferenc,
br. Podmanitzki, br. Bibra Frigyes, Gottlieb Márton,
Kuluncsits Gusztáv, Dobák Béla, Mártonfi Károly, Bar-
tal József, Mihályi János, Széchényi József, Karvázy

Zsigmond, Fejér Gyula, Raisz Sándor, Czedler János,
Sztahulyák Endre, Sztrilich Mihály, Bátori János, Sza-
ich Ferenc, Heinz Albert, Kovács Kálmán, Gruber
Vince, Kozma László, Tripolszky Gyula, Lovich Kál-
mán, Czettler János, Radics György, Volarich Dani,
Vojnits Dániel, Pencz László, Kirehner Károly, Sza-
hulyák József, dr. Molnár István Lajos.

Ebéd a'att Fejér Gyula apát-plébános kenetes
hangu s emelkedett szellemű köszöntőben emlékezvén
meg azon ritka isteni áldásról, mely a jubilans párnak
ilyen emberöltőnyi hosszu boldog életet engedett; en-
nek a gyermekekben és unokákban való zavartalan
gyönyörök általi folytatását kívánta s az ég bő áldá-
sát kérte le a jubilansokra.

Nagyobb figyelemben részesült még Sztahulyák
Endre, Kozma László, Radics György stb. stb. toasztja:
Fehér József vőnek Józsi nevű 6 éves kis fia, a kö-
vetkező könnyre keltő hatású kis verset szavalta el:

Kedves Nagyszüleim!
Fohászm küldöm az égre,
A mindenható trónusához,
Szívem a drága Nagyszülők,
Az érzelem oltárán áldoz.
Szavam gyenge ugyan, oh de hisz
Szeretlek híven bennetek;
Ragyogjon az öröm felhője,
Arany-menyegzőtök felett.
Imázom hosszu éltetekért,
Tartson meg titeket számunkra az ég,
Kinek kezében halál, élet,
A jók és gonoszok jutalma él.
Imázom boldogságtokért,
Mert oh! boldog csak úgy vagyok,
Ha a ti nemes kebleteken is
A boldogság napja ragyog.
Áldását hintse Istenünk
A nagyszülői párra le;
Mint csermely folyon vígan tova
Jó Nagyszülőim élete
S ha mindent adott a jó Isten,
Mi titeket boldoggá tehet:
Csak arra kérem még,
Engedje meg-rmünk gyémánt menyegzőteket.

A végtelenül kedélyes aranylakodalom, Sándorék
gyújtó zenéje mellett, a legderültebb hangulatban s
gyönyörű reminiscenciák között folyt le. Adja Isten,
hogy ezen ujkori, mindnyájunk által kedvelt Deucalion
és Pyrrha még igen sokáig örvendhessen testi-lelki
jólétnek. Az aranylakodalom emlékére Kozma László
felhívása során 71 frt gyűlt össze a feledhetlen lakoma
realis emlékére.

Távirat. Kalamaki. Boldogság aranylakodalom-
hoz, ég engedje gyémánt lakodalmat elérni. Türr, Ger-
ster, Kauser családokkal.

A gőzkazánok megvizsgálásának és reviziójának
törvény által való szabályozása tekintetéből Kemény
Gábor b. közmunka- és közlekedésügyi miniszter en-
quetett hívott össze. A több ülésen át megvitattott elvi
megállapodások alapján a bizottság a törvényjavaslat
és a szabályrendelet szerkesztésével K. Jónás Ödön
ország. képviselőt bízza meg, kinek munkálata egyes stí-
láris módosításokkal el is fogadtattott. E nagy fontos-
sági törvényjavaslatnak 6 § a így szól: A törvényha-
tóság közigazgatási bizottságai a területükön lévő gőzka-
zánok felett felügyeletet, ellenőrzést és nyilvántartást
gyakorolnak, — különösen a tekintetben, hogy a ka-
zánok megvizsgálásának, ellenőrzési szemle alá vétés-
ének s azok kezelésénél a fenaálló szabályozás szerint
képesített egyének alkalmaztassanak. Ezen célból a köz-
igazgatási bizottsághoz a vizsgáló biztosok által a szük-
sleges adatok és kimutatók felterjesztendők, a tapasz-
talt visszaélések vagy rendetlenségek feljelentendők, s
a szükséges intézkedésekre nézve javaslatok teendők.

Zenélő palackok. Voltak eddig zenélő albumok,
székek, órák, de még zenélő palackokról nem volt szó.
Most már erre is ráakadtak. Ez a találmány követ-
kező: Valamely palackból vizet, bort vagy sört tölt
az ember s abban a pillanatban, mikor a palackot
meghajlítja, az üveg belsejéből induló vagy más ária
hangzik elő. Amerikában találták fel és valószínűleg
csakhamar divatosá lesz.

Méhészeti legelők. Az országos méhészeti egye-
sület választmánya tárgyalván a méz zamatjának egyen-
lősítése iránt teendő intézkedéseket, mint a kiviteli
forgalom emelkedésének egyik feltételét, arra a meg-
állapodásra jutott, hogy kellő eredmény csak a mé-
hészeti legelők együttesével tétele mellett érhető el. E
végből a gazdasági muzeum gazdag maggyűjteményéből
egybeállította a méh-legelőknek való magvak jegyzékét
s azt a termelőknek tudomására hozza, valamint arról
is intézkedni fog, hogy az abban foglalt növények
magvai a méhészettel foglalkozók által biztos forrás-
ból beszerezhetők legyenek.

Irodalom.

Grimm Gusztáv budapesti könyvkiadótól a követ-
kező vállalat 1-ső füzetét kaptuk: „Levelszerinti okta-
tás a francia nyelv tanulására Toussaint-Langenscheidt
tanmódszere alapján. Az eredeti 30-ik kiadás után írta
Sz. Nagy Sándor.” Ez alkalommal a szép francia nyel-
vet tanulni vágyóknak oly mű nyújtatik, mely e nem-
ben páratlanul áll az irodalomban és melynek létreho-
zásáért egy a kiadó mint az átdolgozó az elismerést
valóban megérdemlik. E mű nem halmozza el a tanulót
a könyv nélkül való tanulás száraz, szellemtelen mun-
kájával; e tekintetben csak a legszükségesebbre szorít-
kozik, ellenben alapos értelmességgel magyarázza meg
a francia nyelvtannak minden egyes szabályát és a
nyelv minden sajátját. A nyelvtani szabályok meg-
határozása világos, értelmes és könnyű, a kiejtés jelö-
lése helyes és biztos; a társalgásra szánt anyag al-
kalmos. Következésképp e tanmód szerint a felnött ta-
nuló egyedül, tanító segélye nélkül megtanulhatja e
müből alaposan a nyelvet, elsajátíthatja a helyes kiejtést
és a hibátlan folyékony beszédet. A magyar kiadás
levelenként 30 kr. Az egész mű kéthetenként megje-
lenő, mintegy 40 levélből fog állani. 30 kr. beküldése
mellett az első levél bármely könyvkereskedés meg-
küldi bérmentesen keresztlötés alatt postán is.

Tájékoztató*

a vm. tört. társ. tagjaihoz és azokhoz, akik még tagokká lenni óhajtanak.

Tehát megalakult a Bács-Bodrogh vmegyei történelmi társulat, amely már a sok év óta annyiszor hangoztatott pium desiderium tárgyát képezte, amely régi mulasztásunkat van hivatva jóvá tenni és vármegyénk reputációját, mellyel más téren dicsekedhetik (vagy nem dicsekedhetik) a szellemi mozgalom és tudományos törekvés terén is helyreállítani. Igazán nem csekély feladat vár a társulat tagjaira, akik még nem is szakemberek a történetírás terén! — Dilletansok, műkedvelők vagyunk, akiket hazafias buzgóság lelkesít e magas, szép célra egyesülni. Ha netalán tán a tudományt nem is vihették előre, mégis azon érdeklődünk, hogy a tudomány számára napzámos munkát végeztünk, az anyagot az enyészettől megmentettük s összehordottuk, és szeretett anyamegyénk multjának és jelenének minden ágát figyelmünk és buzgalomunk tárgyává tevén, vmegyénk minden nemese gondolkodó fiában a történelem iránti érdeket, a régiségek iránti tisztelget, a jelennek becslését és jövőnk iránti reményt élesztvén, nem kis mértékben közreműködtünk, hogy vmegyénkben a társadalom terén is kis önművelő s nemesebb törekvés vette kezdetét.

Azért a történetírás méltányos mesterei sem fogják elítélni vagy becsülni munkásságunkat, ha ezzel nem voltunk is szerencsések országos hírű dolgokat teremteni.

A közakarattal megválasztott fíradhatlan elnökünk, vmegyénk szeretett alispánja, buzgósága, valamint tevékeny titkárnak, aki az egész gépezet lelke, és a választmányi tagok öntudatos munkálkodása biztosítja a társulatot a felsüléstől, amely nagy visszahatással volna egész vármegyénk. Csak el ne ernyedjen az alakuláskor mutatott lelkesedés és érdeklődés! — A szellemi munkások mellett azonban elengedhetetlenül szükséges, hogy a társulat minél nagyobb számban tagokkal bírjon, akiknek révén ez oly anyagi helyzetbe jusson, hogy fennakadás nélkül és jó eredménnyel működhessek. A tagok száma eddig a másfél százat jóval felül haladja; — de mi az oly népes vármegyében, amelyben csak a magyar férfiak száma 90 ezret tesz és ennek majdnem fele írni, olvasni tud?! — Reméljük, hogy a vármegyénk különben lelkes fiait és legalább az intelligentiához tartozó számos pap, hivatalnok, tisztviselő, tanár és tanító s mások, akik mind az intelligentiához szeretnek számíttatni: ezen ügy iránt lelkesedni fognak és székebb hazájok dicséreté várandó eme szellemi mozgalomban tömegesen fognak részt venni, mindenki tehetsége szerint, ki irodalmi munkálkodással, ki anyagi segéllyel. — Azért ne várja be senki, hogy a bizottság személyesen kérje föl arra, amit különben hazafiai kötelességének kellene ismernie; senki se tartsa magát mellőzöttnek, ha netalán a nagy sokaságban, amint könnyen megtörténhetett, tévedésből kimaradt; ne mutasson senki sértett hiúságot: hanem keressen fel egy más tagot, vagy az elnököt, vagy Dr. Margalits Ede zombori főgymn. tanárt, mint titkárt és jelentse magát is tagnak. Hiszen a kötelezettség oly csekély, hogy még azt sem mondhatni, hogy évi 3 frtyi tagsági díjat áldozatul tette le a szent ügy oltárára; mert minden tag Évkönyvet fog kapni, amely legalább is díjának felét megéri. — A már bejegyzett tagok pedig apostolkodjanak a már általok felkarolt ügy mellett és iparkodjanak a társulatot az egész vmegyére kiterjeszteni, amint a társulat is az egész vármegyére terjeszti ki működését.

Hogy azonban a történelmi társulat működése illusoriussá ne legyen, legelő és elengedhetetlen föltétele az, hogy működő tagjai legyenek, akik irodalmi munkálkodásuk által tulajdonképen életet öntsenek a különben cétalan egyesülésnek s társulásnak. S ezen pont iránt az alakuló közgyűlés alkalmával is kellett még elvi vitát hallgatnunk, amidőn a társulat címéről volt szó. Voltak t. i. akik attól féltek, hogy egy tisztán csak történelmi társulat nagyon kevés munkára talál e megyében, a történetirodalommal foglalkozókat újjaikon is elszámálhatjuk. Másrészt meg attól tartottak, hogy az itteni gyér és kispusztított levéltárak mellett a feldolgozandó anyag is csakhamar véget ér. Azért legjobb volna, nem történelmi (vagy mondjuk hozzá még régészeti) társulatot, hanem a szó tágasabb értelmében vármegyei írói kört alakítani, amely szépirodalmi munkákat is elfogad.

Ezen nézetek határozott ellenvéleményre találtak minden oldalról. Azok ellen, akik féltek, hogy a társulatnak csakhamar meg kell szűnnie, mert nem talál dolgot, felszólalt legilletékesebben Steltzer Frigyes, kizsácsi lelkész, vármegyénk multjának avott kutatója, aki eddig legtöbbet foglalkozott vmegyénk történetével, aki kutatásait legszélesebb körre terjesztette ki s hosszú utak fáradsalmait és nagy költségeket sem sajnált ezektől. Kimutatta, mennyi teendő vár e társulat tagjaira a budapesti országos és a bécsi levéltárakban őrzött, valamint sokféle elszórt s vármegyénket legközelebből érdeklő számtalan okmányok gyűjtésében, fordításában, másolásában és feldolgozásában, úgyhogy tiszter annyi tag is bőven található magának dolgot.

Megeáztatott azon vélemény is, hogy ily című társulat, mert csak egy szakmára szorítkozik, sok tagot az irodalmi működésből kizár. Igaz ugyan, hogy az alakuló társulat történelminek nevezi magát; de ezen szó oly széles értelmű, annyi mellékága és segéd-tudománya van: hogy a tagok, föltétve, hogy egyáltalában irodalmilag működni akarnak, elegendő munkát találhatnak és épen a szépirodalmi irányon kívül majdnem minden más irányban tehetik magukat hasznosakká. Értékesítheti tudományát, ismereteit és tapasztalatait a tanár és tanító, ugymint a pap, a bíró, ügyvéd, orvos, mérnök, még a földművelő is érdekes munkát végezhetne, — eltekintve attól, hogy az adatok szerzésére és a tervezett muzeumba helyezendő tárgyak gyűjtésére épen minden egyes tag (még a napszámos siúsen kizárva) bőven közreműködhetik alapszabályaink 10. § a értelmében. — Egy pillantás alapszabályaink 3. §-ra, amely e társulat munkakörét jelöli, meggyőzhet mindenkit, hogy az elég széles alapra van

*) Felkértek a vmegyei lapok ezen cikk átvételére.

fektetve; mert fölölel mindent, ami a tudomány, irodalom és művészet, az ipar, kereskedelem és gazdaság, a politika és közélet terén e vármegyében feltűnt és ami méltó arra, hogy emléke fennmaradjon és megörökítettessék.

(Folyt köv.)

Jványi István.

O-Becse, 1883. május 20.

A holt évad közeledik, minék elmaradhatlan következése az említésre méltó eseményekben nagy hiány szokott lenni és nálunk meg is van. Eseménynek ugyanis nem nevezhető, a mi évezredek óta évenként ismétlődik, az t. i. hogy május hó levén, minden zöldül, virágozik, a természet új, ünnepi színbe öltözött. Örül minden állat, örül a növényzet, a hova a szem tekint mindenütt öröm, lelkesedés látszik. Ez mondóm évenként ismétlődő dolog. Ha van valami, a mi az ideit májust — többi — öt megelőzőt társaitól megkülönbözteti, ez azon nem eléggé magasztalható minősége, hogy ritka évben tűnt föl oly szépen és felelt meg a hozzá kötött várakozásnak, mint jelen májusunk. Szép meleg, kellemes időjárás, mérsékelve hűvös-sel is, hogy a gazdákat is kielégítse, a mennyiben régi tapasztalat szerint hűvös május jó természettel bíztat. Különös azonban, a mi szinte ember emlékezet óta évenként ismétlődik, a három fagyos szent rendszeren meghozza a nem csak hűvös, hanem hideg időt is. Ez úgy látszik figyelmeztetésül szolgál a gazda közönségnek, hogy el ne bizza magát, mert e három nap a legszebb reményeket is meghiúsíthatja. Az idén is, nemcsak hogy meleg, de majdnem forró nap után beköszöntvén a nevezetes szentek elsejébe, a meleg égaljából a hidegbe mentünk át. A második még hidegebb volt. Szerencse, hogy széllel bélelve — este felé pedig a láthatár felleggel takarva levén, a növényzetnek mit sem ártott. Hátra van még a harmadik, és még negyedik, a legveszedelmesebb társuk Orbán. Bármely történet, ember azt meg nem akadályozhatván, legjobban a jót remélni és előre rémképet nem alkotni.

Anyagi tekintetben városunk eléggé mozgalmas időket él. Magtára igen sok levén, az utcákon alig látni egyebet, gabonákkal terhelt kocsioknak a város alatt horgonyzó hajókhoz vonuló hosszú beláthatatlan soránál; kukoricát rostáló népségnél, eke, borona ki- és bevonatásánál. De valami oly szellemi mozzanat, mely csak felemelésre is méltó eseményt képezne, elő nem fordul.

Iskoláink a járvány miatt bezárva, olvasó körreink ugyan a rendszer látogatottságnak örvendenek, de valamely nevezetes mozzanat azokban sem észlelhető. Színészeink elmentek.

Hallom ugyan, hogy fiatalágunk, melyet nálunk 4—5 egyén képvisel, műkedvelői előadásokat rendezni szándékozik. Mily célra? — mely nyelven? — nem hallottam. Kíváncs, hogy a hír valósuljon. Annak idején azok egyes mozzanatairól, haza és emberiséget érdeklő céljairól, szerény tapasztalataimat közölni el nem mulasztandom.

Legutóbbi óhajom a Tisza vizére vonatkozólag bizony nem teljesedett a mennyiben az nemcsak, hogy medrébe vissza nem vonult, hanem csavargásainak eddigi határát keveselvény, azoknak tetemesen nagyobb határt szabott, e szeszélyével roppant károkat okozván. A fűrdő házakat már nagy szorgalommal rakják be rendeltetésük helyére, mintha csak attól tartanának, hogy a vízből annak idején egészen kifogyhatnak. Nem esoda, ha a nagy mennyiségű borterméshez, melyet országunk évente nyer, meg a szalmából, spirítusból gyártott borokhoz ma-holnap folyó vizeink a szükségesessé meg nem adhatják, fel kell használni azt a vízmennyiséget, melyet fő és mellék-folyamaink a külföldről nyernek.

Ad vocem viz — eszembe jutnak a kocsmák. Furcsa eszme rokonság, de kissé elemezve a dolgot, minden furcsaság megszűnik. Ugyanis annyi kocsmát a házak számához aránylag messze földön nem látni, mint nálunk, ennek dacára jó lélekkel mondhatom, hogy 2—3 kocsmát leszámítva, jó bort sehol sem kapni, pedig a bor ára litterenként 26 kron alul alig kapható. Mennyi spirítust és vizet fogyaszt el a közönségünk, s el nem gondolja, hogy a nagy víz mennyiségét, mit e borok ban elfogyaszt, litterenként 1/4 rész vizet számítva 7, 8, 10 sőt 15 krt is elfizet. E tekintetben tehát a Tisza áradása minden nagy károk mellett igen sok embernek hasznos is hajt Ennek illusztrációjául lássunk egy kis számvetést. A sok kocsmát átlag egy éven át egyre másra számítva és hozzá véve azt is, hogy sok helyen olyan bor is méretik, a mely szőlő-nedvet soha, de szalmát annál többet látott, tehát olyant, a melynek 3/4 része viz, bátran tehetjük a bor, boros viz, spirítusos bor és szalmás viz napi fogyasztását 40 akóra. Már most, ha csak 1/4 liter vizet számítunk is litterenként, ez egy akónál 13 liter, 40 akónál 560 literet tesz ki. Tehát a legszerényebb számítás mellett is naponként 560 liter vizet iszik meg közönségünk bor képében, mi csak 7 krajcárjával számítva is naponként 39 frt 20 kr, egy éven át tehát 365 nappal számítva 14,308 frtot tesz ki. A sört nem is számítva, és az esetre, ha az általam napi átlagul vett 40 akótól magosan volna számítva, vegyük bele kiegyenlítésül a sörbe beleerőszakolt vizet is.

De a kocsmárosok mindegyike egyidejűleg pálinkát is mér és ez nálunk aránylag óriási nagyobb mennyiségben fogyasztatik a bornál. Jó Istenem, mi az, mit nálunk a kocsmák legtöbbjeiben mérnek pálinka címen?! Egy kevés, igen kevés spirítusz és sok, igen sok „Tisza“-viz. Hogy e címen is mennyi vizet iszik meg közönségünk igen drága pénzen, azt talán csak valami önmagával meghasonlott s ennélgyébb foglalkozást nem találó angol számíthatná ki.

Nem tudom, ha az említett italok vegyelemzése eszközöltetnék s az eredmény közzé tétetnék, nem-e jogos igénye volna az ily italokat fogyasztó közönségnek, az azokat mérő kocsmárosokat a bor, sör, pálinka helyett megitatott víz árának megtérítése céljából tönkre juttatni; mert igen csekély enyhítő körülményül szolgálhatna a kocsmárosok azon netáni jó indulata, hogy az italokat vízzel meggyöngítvén, a fogyasztó közönség egészsége fölért őröknek.

A Tisza hosszú évek során folyván városunk alatt

tapasztalt vén legény már. Isméri az itteni kocsmárosok viz szükségletét, ellátja őket szegényeket borral, pálinkával, sörrel és így a mint az életben rendszeren tapasztaljuk, hogy minden rossznak jó oldala is van, a Tisza szeszélyei fölért is öszténylő örvend egy osztály, míg a másik sir! Egyiknek bukásával a másik emelkedik. A földbirtokos osztály károsodik, míg a bor, pálinka és sör címen drága pénzért Tisza vizet áruló kocsmáros osztály nyer, és igen sokat nyer. Boldog vidék, a hol a vizet ugyan ingyen is kaphatni, de a pénz oly fölösleges mennyiségben van, hogy a különben ingyen, bárki által is megszerezhető vizért évenként ezrek fizetnek!

E kérdést kissé szellőztetni kellett. — Ugyanis nagy gabona kereskedésünk folytán biz itt igen sok tekintélyes fővárosi és külföldi nagy kereskedő is megfordul, kikről elismert dolog, hogy jól szeretnek élni, szívesen meg is fizetnek azért a mit elfogyasztanak, de nagy részük szakértő is, országunk több vidékét be szokta járni. Nem tudom mily magasztalólag nyilatkoznak ezek otthonjokban borainkról, ha bor helyett vízzel ésspiritusszal traktálják őket drága pénzükért! Hát az egészségre mily befolyással lehet a spirítuszos bor és a szőlő nedűt soha nem látott zagyalék.

Pedig mily könnyű szerrel szereshető nálunk a bor Szerémből, Baranyából, Aradról! Mily jó sört főz a helybeli sörház, úgy hogy az ó-becsei sör messze vidéken híres és a vidéki sörök közt tekintve erejét, ő izét, a mennyire ritkítja pártját, annyira olcsó is. De mit tehet róla derék sörfőzőnk ha az általa kiállított kitűnő minőségű sört a kocsmárosok — nehogy a vak pogányságban siulódjék — megkeresztelnek. Mit tehet az áldott Szerém, Baranya, Arad kitűnő italt termő talaja, ha szőlőitjeit szinte fenti célből megkeresztelik. Mit tehet Szerém megye arról, hogy világhírű szilvapálinkáját, csak hogy az minél tovább tartson, kocsmárosaink spirítusszal és vízzel megszaportíják.

Igen óhajtanó volna tehát, hogy városunk atyái e bajokon a törvény értelmében segítenek. Ha ők bor, pálinka, sör nem ivók, s ha már ez italoknak fogyasztatniok kell, vizsgáltságok meg azokat szakértők által, s a tapasztalt visszaéléseket büntessék a törvény szigorával.

Kijelentem, hogy tiszteltem a kivételeknek mert van egy-két kocsmánk, a hol igazi, jó tiszta bort, sört és pálinkát kaphatni. Ezekben bor mérés a fő üzlet, a másik kettő csak mellékes. Igen jó baranyait, míg egy-két másik igen jó más vidéki borokat mérnek, csak-hogy igen-igen kevesen vannak.

A sok esőzés folytán utcáinkon pocsolyák támadván, a meleg idő járassal már bűzhödni kezdenek. — Erélyes járási orvosunk azonban intézkedett, hogy illetékes hatóság útján a községhez ezek betöltése iránti rendelet menesztessék, mi meg is történnén, várjuk az eredményt.

Közrendészetünk ügyében haladás észlelhető, a mennyiben a piacon, az új városrésze előtt volt fábódék eltávolítottak. Nem tudni, mikor helyeztetnek el a barom és sertés piacok mostani helyeikről, a mi most a meleg időszak bekövetkeztével egészségi szempontból elodázhatatlan dolog, ha már más tekintetektől meg sem is történnék. Miután tapasztaltuk, hogy habár kevéssé ugyan, de még is segítve van bajaink, felkérjük rendőrbiztos urunkat és általa a város javát intéző atyákat, szíveskedjenek a még fenlevő bajokon segíteni, igen nagy örömről szolgálván, ha a „Bácskának“ évenként most már nem 52. hanem 104. lapjában — tekintetes szerkesztő ur kegyes engedelmével — megdicsérni alkalmunk lehetend

Isten velünk.

r. l.

Ujvidék, 1883. május 20.

Pünkösdi vasárnapján néhány helybeli férfi és nő műkedvelő a pétervárad katonai zenekar kísérete mellett, a helybeli r. k. plébánia templomban, a nagymise alatt Diabelli A. Cd'urban írott III. miséjét énekelte.

Ezt azért említem fel, mert itt nem úgy vagyunk ám mint Zomborban, hogy Isten dicsőítésére hangunkat minden alkalommal még hétköznap is a templomban hallatnánk! Az itteni urak és hanggal bíró hölgyek mintegy szegénynek tartják a templomban való énekelést, — így van aztán az, hogy csekély de igen csekély kivétellel, mindig ugyanazon műkedvelők működnek közre.

Ha valamely jeles ünnep közeledik, szegény Helvey bácsi, derék templomi karnagyunk, Tantalus minden kínját kiállja, míg a divatban levő énekeseket összehozza, — kéri kell némelyiket 5-ször is, míg rá adja magát, hogy a szt. mise alkalmával közreműködjék.

Tessék Zombort megnézni! Ott nemcsak a jeles ünnepeket várják de arra nézve, hogy az Isten dicsőítésére az egyházban énekeljenek, — ott hétköznap is meglepi egy egy nemeskeblű hölgy az ajtatoskodókat énekel.

Nincs illőbb hely a templomnál, nincs magasabb productió. Az egyházi zene fejlesztését minden valódi zenekedvelőnek legszentebb feladata kellene hogy legyen, — de ez minálunk nincs!

Néhány hónappal ezelőtt összeálltunk négyen és egyházi zene együletet akartunk szervezni, de születésében elhalt ezen törekvésünk, miután az ügy bővebb beszélésére meghívott egyéniségek közül csak 2 jelent meg. Ehez nagyobb kommentár nem szükséges!

Mindenesetre a templom nem azon hely, hol egy ügyesen elénekel „solo“-ért kitapsolják az embert, és ez épen az, a mi szeget szúr egyesek fejében.

A dalárdát sem halottuk a templomban több egy év óta.

Félre tehát ezen nagysággal! Az egyházi zene emelése, ápolása és gyakorlása legyen magas, szent és komoly feltételünk.

Pünkösdi vasárnapján mint a sáskák, úgy meglepték városunkat a nem hívott vendégek, kik állítólag csakis kéjutazás képe alatt jöttek ide, de amint aztán kiszült, más célok volt.

U. i. a pancsovai szerb dalárda külön hajóval érkezett ide, évfordulóját itthelyt ünnepeleendő Kamenicán is jártak, este még nálunk az „Erzsébet” szálloda nagy termében ingyenes hangversenyt tartottak. Eddig ez mind szép és ártatlan volna, de hiába teszik a rókat farkasbőrbe, mégis csak róka marad. Hétfőn délelőtt tisztelegtek (?) ezen művészek in corpore Miletics szerb profétánál. Szónokuk fátyolozott hangon esetelést a pancsovai szerb atyafiak mély fájdalmát a „szerb vértanu” betegeskedésén és legott örömet is fejezte ki a felett, hogy Miletics jobban van, kérvén egyuttal, hogy álljon Miletics ismét a szerb ügyek (!!!) élére. Miletics esze még ugyan nincs teljesen helyreállítva, de annyit még is felelt nekik, hogy savanyu a szőlő, meg aztán forró a kása, már egyszer megégette száját, nem kér többet ezen tiszteletből.

Most már aztán ez kéjtázás? Nem hiszem, hogy a pancsovai szerb testvérek megbízták volna ezen uri embereket, hogy itt így járjanak el.
Hiszen itt Újvidéken a „nagy proféta” a „vértanu” székhelyén, napról napra csökken a zasztavasok száma. Undorral fordulnak el szerb testvéreink ezen opposititól, mert belátják, hogy ily politikának üzése a mai viszonyok között már nincs helye és ideje.
Igy tehát ezen dalárok is otthon maradhattak volna, mert hivatlanok voltak és hivatlan vendégnek ajtó előtt a helye. Kiméljenek hát meg bennünket a jövőben s maradjanak szépecskén otthon, ahol talán még ilyen agytalanságok divók lehetnek, minálunk a nóta más durból megy már, azt jegyezzék meg maguknak.

NYILTTER. *)
MATTONI-féle
BUDAI KIRÁLY
KESERŰFORRÁSOK
15-11 Deák Ferenc-forrás, Hunyady Mátyás-forrás,
Szt.-István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás
Mattoni és Wille, Budapest.
Kapható minden gyógyszerárban és savanyu-kereskedésben.
*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.
Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

H I R D E T É S E K.

IDEI TÖLTÉSŰ
mindennemű
az európai összes gyógyforrásokból
közvetlenül megrendelt és teljes készletben levő
természetes
ÁSVÁNYVIZEK
kaphatók: FALCIONE GUSZTÁV kereskedésében ZOMBORBAN.

113. szám.
végr. 1883.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódásági kir. járásbírósg 1291. számú végzése által Löbl Károly torzsai lakos javára, Drach János parabutyi lakos ellen 200 frt tőke, ennek 1882. évi május hó 15-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 45 frt 30 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 370 frtra becsült 4 db ló, 1 kocsi és 1 pár löszerszámból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek az 1291/1883. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Parabutyon, a község házában leendő eszközökre 1883-ik évi május hó 26-ik napjának délelőtti 10 óraja határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódásághon, 1883-ik évi május hó 17-én.

Mortenson Gyula,
kir. bírósági végrehajtó.

FERENC JÓZSEF

KESERŰVIZ

„Kis adagban hatásos, nem kellemetlen ízű.”
„Kórórádon a legkedveltebb hashajtó víz.”
Dr. Kórányi tanár
Dr. Kézmárcsáky tr.
Dr. Gebhardt tr.

Kérik a forrás használatákor mindig az egyedül helyes elnevezést FERENC JÓZSEF-keserűviz használni. Kapható a gyógyszerárban és fűszerkereskedésben. A szétküldési igazgatóság Budapestben, Váci-utca 18. számán.
Rendelvényeket közvetít és felvilágosítással készségesen szolgál ügyünkönk.

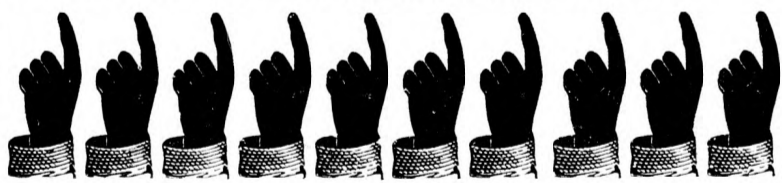
Deutscher Sándor,
Zomborban.

10-6

Csász. kir. szabadalm. cseplőgép

csak egy forgattyútengellyel.

Keves gőzfigyaszítás, nagy munkaképesség.
Legegyszerűbb és legártalmasabb szerkezet.
Járasa könnyű s nyugodt. Személyzetben s olajban jelentékeny takarítás. Fizetési feltételek kedvezők. Árjegyzék ingyen.
Leop. Robicsek & Herzog. Wien, Praterstasse 50.
Gyári raktára mindenféle mezőgazdasági gépeknek.

4911. szám.
tkvi. 1882.

Árverési hirdetmény.

A kulai kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Balázs Mihály bácsujfalusi lakosnak kiskoru Ilesik Mária, János, Anna és Márton bácsujfalusi lakosok elleni 164 frt 58 kr. tőke és járuléka követelésének kielégítése végett a zombori kir. törvényszék és a kulai kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság területén lévő a bácsujfalusi 461. sz. tjkben foglalt kiskoru Ilesik Mária, János, Anna és Márton neveiken álló A. I. a. 670. hr. sz. szerű 150 frtnyi kikiáltási becsár mellett 1883. évi június hó 15. napján délelőtti 10 órakor Bácsujfalu község házában megtartandó nyilvános végrehajtási árverésen — szükség esetén a becsáron alul is eladatni fog.

A vevők által letendő bánatpénz a 150 frt 10 %-a.

A vételár három egyenlő részletben és pedig az első részt az árverés napjától számított (30) harminc nap alatt, a második rész ugyanaz naptól számított (60) hatvan nap alatt és a harmadik részletet — melybe a bánatpénz beszámítatni fog, ugyanaz naptól számított (90) kilencven nap alatt az árverés napjától számított 6% kamatokkal együtt a kulai m. kir. adó — mint letéti hivatalnál lesz fizetendő.

Az egyidejűleg megállapított árverési feltételek ezen kir. járásbírósg mint tkvi hatóságnál tekinthetők meg.

Ezen árverési hirdetmény az összes érdekeltekkel közöltetik, ugy ezen tkvi hatóságnál kifüggesztetik és annak területén lévő községekben köröztetik.

Kelt a kulai kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál 1883. évi március hó 28. napján.

Sztojkovits György,
kir. aljbíró.

KLINGL & BAUMANN in WIEN.
! Messzelátó !
— (Uj optikai zsebszerszám) —
turisták, hegyi és tanyai lakók stb. számára.
3-4 órányira tisztán s világosan elmutat!
Ezen új találmányu messzelátó két optikai lencséből áll, melyeket bármely sétatálcára ráerősíthetni s melyek aránylag jelentékenyen jobbak az eddigieknél. Ezért köztetszésre is találtak és szabadban sétálóknak nélkülözhetlenek. — Árak: —
Messzelátó (tokban) zsebre dugható 1.25, finomabb 1.75, legfinomabb, nagyobb lencsével . . . 2.50.
Baroscoop biztos és megbízható időmutató 2 frt, finomabb kiállításban . . . 2.75.
Bormérő, mellyel a bor jobb vagy gyengébb minőségét rögtön felismerhetni . . . 90 kr.
Pioscoop Uj szabadalmazott tejmérő, a tej minőségének rögtön felismerésére . . . 1.75.
Füledőhőmérő (uj fajtá), hideg és meleg, kivált gyermekfürdők számára . . . 75-150 kr.
Kis ritakósnom zseb-mikroszkop, kitzűnő jó, 45, 75 kr., nagyobb . . . 3 frt, 4.50, 6.50 kr.
Kis osavargózók teljes utánzat, gőzerővel hajtható minden vízmedencében . . . 3.50, 6, 12 frt.
Használati utasítás minden darabhoz ingyen.
Ismételadók nagyban vételnél gyári áron kapják. Szétküldés utánvétellel.
Klingl & Baumann Wien I., Tegethoffstrasse Nr. 3.
Uj képes árjegyzék 200 szép illusztrációval „csupa újdonság” 15 krnyi bélyegért bérmentve küldetik.
6-5

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üdítő ital,
kitűnő hatásnak bizonyult köhögésnél, gége bajoknál,
gyomor-és hólyag hurutnál.
ÉDECSEK (az emésztés elősegítésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).